

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

**ΤΜΗΜΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

«ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ»

(APPLIED STATISTICS)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2020 (Ιούνιος)
Φ.Ε.Κ. 2662/τ' Β/06.07.2018,
Φ.Ε.Κ. 2160/τ' Β/07.06.2019
Φ.Ε.Κ. 3047/τ' Β/22.07.2020

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης της Σχολής Χρηματοοικονομικής και Στατιστικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Εφαρμοσμένη Στατιστική» (MSc in Applied Statistics) σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 2

Αντικείμενο – Σκοπός

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στην «Εφαρμοσμένη Στατιστική», έχει ως αντικείμενο την εκπαίδευση, την προαγωγή της γνώσης και την έρευνα στη Στατιστική Μεθοδολογία και τις ειδικότερες Στατιστικές Τεχνικές που χρησιμοποιούνται σε διάφορες περιοχές της εφαρμοσμένης έρευνας.

Σκοπός του ΠΜΣ είναι η εκπαίδευση και η εξειδίκευση νέων επιστημόνων στο ευρύ και αναπτυσσόμενο πεδίο της Στατιστικής και των εφαρμογών της σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους, με στόχο να συμβάλουν υπεύθυνα και ουσιαστικά (i) στον σχεδιασμό, στη συλλογή και στη διερεύνηση δεδομένων με σύγχρονες και επιστημονικά τεκμηριωμένες μεθόδους στατιστικής ανάλυσης και (ii) στην προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση καθώς και στην ανάπτυξη νέων ερευνητικών και πρωτοποριακών μεθόδων στο πεδίο της Στατιστικής.

Οι απόφοιτοι του ΠΜΣ θα μπορούν

- να στελεχώνουν εταιρείες, δημόσιους οργανισμούς, ειδικές υπηρεσίες των υπουργείων και δημόσιων οργανισμών, τμήματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης όπου απαιτείται εξειδικευμένη στατιστική γνώση.
- να απασχολούνται σε εταιρείες δημοσκοπήσεων, έρευνας αγοράς, φαρμακευτικές εταιρείες, σε τμήματα Στατιστικής μεγάλων νοσηλευτικών μονάδων, σε κέντρα προγραμματισμού και μελετών μεγάλων τραπεζικών οργανισμών, σε εταιρείες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και σε συναφείς φορείς και οργανισμούς.
- να διδάσκουν σε κύκλους μαθημάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επιμορφωτικών σεμιναρίων, με στόχο να εξοικειώσουν στις στατιστικές έννοιες και μεθόδους, εργαζόμενους με επαγγελματική ενασχόληση σε σχετικά αντικείμενα ή νέα άτομα τα οποία πρόκειται να απασχοληθούν στο μέλλον στον ευρύτερο επαγγελματικό χώρο που χρησιμοποιεί παρόμοιες τεχνικές.
- να συνεχίσουν για σπουδές διδακτορικού επιπέδου.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Εφαρμοσμένη Στατιστική» (MSc in Applied Statistics).

Άρθρο 4

Δομή και Όργανα του ΠΜΣ

1. Αρμόδια όργανα για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία των ΠΜΣ σύμφωνα με το νόμο 4485/2017 είναι:

- α) η Σύγκλητος του Ιδρύματος,
- β) η Συνέλευση του Τμήματος
- γ) η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ,

- δ) η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών,
- ε) ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

2. Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των ΠΜΣ. Επίσης, η Σύγκλητος ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα ΠΜΣ δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

3. Η Συνέλευση του Τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- α) εισηγείται στη Σύγκλητο δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών για την αναγκαιότητα ίδρυσης ΠΜΣ,
- β) ορίζει τα μέλη των Σ.Ε.,
- γ) κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.,
- δ) συγκροτεί επιτροπές επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών ή διδασκόντων,
- ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το ΔΜΣ,
- στ) ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.

4. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Τα μέλη της ΣΕ δεν δικαιούνται επιπλέον αμοιβή ή αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στην επιτροπή (31 παρ. 7). Η θητεία του Προέδρου της ΣΕ μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος.

- Εισηγείται στη Συνέλευση την κατανομή του διδακτικού έργου μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ.
- Ορίζει τον επιβλέποντα και τα μέλη της τριμελούς επιτροπής εξέτασης διπλωματικών εργασιών, ο ορισμός της οποίας επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.
- Εξετάζει φοιτητικά θέματα όπως αιτήσεις αναστολής φοίτησης, παράτασης σπουδών, αναγνώρισης μαθημάτων από προηγούμενη μεταπτυχιακή εκπαίδευση, αντικατάστασης μαθημάτων του παρόντος Προγράμματος με μαθήματα άλλων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων, και εισηγείται σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

5. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών συστήνεται σε κάθε Ίδρυμα, αποτελείται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, ο οποίος εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του οικείου Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 32 του Ν.4485/2017.

6. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Επιπλέον, είναι μέλος και Πρόεδρος της ΣΕ και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής. Έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Συγκαλεί σε συνεδρίαση τη ΣΕ.

β) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη των εν λόγω συνεδριάσεων, λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις των μελών και οργάνων του ΠΜΣ.

γ) Ορίζει εκλογές για την αναπλήρωση μελών επιτροπών λόγω κένωσης θέσης.

δ) Έχει την ευθύνη σύνταξης του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος, τους οποίους υποβάλλει στη Συνέλευση.

ε) Ο Διευθυντής του ΠΜΣ ως Επιστημονικός Υπεύθυνος του αντίστοιχου έργου είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση και την εκτέλεση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού όπως επίσης για την έκδοση των εντολών πληρωμής των σχετικών δαπανών, την υπογραφή των εντολών πληρωμής και τη συνυπογραφή των συμβάσεων ανάθεσης έργου.

Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του ΠΜΣ είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση απουσίας του.

Τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΠΜΣ «Εφαρμοσμένη Στατιστική» αναλαμβάνει η Γραμματεία Τμήματος.

Οι διοικητικοί υπάλληλοι που υποστηρίζουν τα ΠΜΣ εκτός ωρών εργασίας τους στο Πανεπιστήμιο, καθώς και αυτοί στους οποίους έχει ανατεθεί έργο σχετικά με τα ΠΜΣ, δύνανται να αμείβονται για τις υπηρεσίες που παρέχουν.

Άρθρο 5 **Κατηγορίες εισακτέων**

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του ν.4485/2017.

Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που πληρούν τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, μπορούν μετά από αίτησή τους να γίνουν δεκτοί ως υπεράριθμοι, και μόνο ένας κατ' έτος, και ανά ΠΜΣ που οργανώνεται σε Τμήμα του Ιδρύματος όπου υπηρετούν, το οποίο είναι συναφές με το αντικείμενο του τίτλου σπουδών και του έργου που επιτελούν στο οικείο Ίδρυμα.

Υποψήφιοι μπορούν να είναι πτυχιούχοι Τμημάτων Στατιστικής, Μαθηματικών, Πληροφορικής, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επιστημών Υγείας, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών και άλλων τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου. Υποψήφιοι μπορούν να είναι και τελειόφοιτοι των ιδίων Τμημάτων, οι οποίοι με το πέρας της εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου θα έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές τους.

Η προκήρυξη αναρτάται στο δικτυακό τόπο του Πανεπιστημίου και του ΠΜΣ, και λαμβάνεται μέριμνα ενημέρωσης Τμημάτων με συναφή γνωστικά αντικείμενα σπουδών.

Το ΠΜΣ θα δέχεται μέχρι πενήντα (50) φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος και προγραμματίζεται να απασχολεί μέχρι είκοσι (20) συνολικά διδάσκοντες. Αυτό αντιστοιχεί σε έναν διδάσκοντα ανά 2,5 μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Σημειώνεται ότι ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών που εγγράφονται στα ΠΜΣ του Τμήματος είναι περίπου εβδομήντα (70) ανά έτος σε σχέση και με τον αριθμό των περίπου τριακόσιοι (300) προπτυχιακών φοιτητών ανά έτος και των είκοσι (20) διδασκόντων του Τμήματος Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Τα ανωτέρω στοιχεία δίνονται κατά προσέγγιση και ανταποκρίνονται στα δεδομένα του έτους σύνταξης του Κανονισμού.

Άρθρο 6 **Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων για τα ΠΜΣ**

Η επιλογή των εισακτέων στα ΠΜΣ γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 και τις ρυθμίσεις του παρόντος Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΠΜΣ. Στην προκήρυξη αναγράφονται όλες τις σχετικές λεπτομέρειες (ημερομηνίες και τόπος κατάθεσης της αίτησης, απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να τη συνοδεύουν, κ.ά.). Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στην Γραμματεία του Τμήματος, σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και δύναται να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται από κάθε υποψήφιο είναι τα εξής:

1. Αίτηση υποβολής υποψηφιότητας
2. Αναλυτικό Βιογραφικό σημείωμα
3. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
4. Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας, στο οποίο αναγράφεται και ο βαθμός πτυχίου.
5. Δύο συστατικές επιστολές, κατά προτίμηση από μέλη Δ.Ε.Π.
6. Αποδεικτικό γνώσης της Αγγλικής γλώσσας επιπέδου B2
7. (Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας

Πρόσθετα δικαιολογητικά καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Οι φοιτητές από Ιδρύματα της αλλοδαπής πρέπει να προσκομίσουν αναγνώριση του τίτλου σπουδών του πρώτου κύκλου ομοταγούς Ιδρύματος της αλλοδαπής από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.) , σύμφωνα με το άρ.34, παρ. 7 του Ν. 4485/17.

Με εισήγηση της ΣΕ του ΠΜΣ ορίζεται κατ' έτος από τη Συνέλευση του Τμήματος *Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών* (ΕΕΜΦ), η οποία αποτελείται από τουλάχιστον τρία (3) μέλη. Η ΕΕΜΦ αναλαμβάνει την αξιολόγηση των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών και τους κατατάσσει κατά σειρά επιτυχίας. Η τελική επιλογή γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Η Συνέλευση του Τμήματος με απόφασή της ορίζει τη διαδικασία επιλογής φοιτητών η οποία συμπεριλαμβάνει τα εξής:

(1) Η ΕΕΜΦ καταρτίζει έναν πλήρη κατάλογο όσων έχουν υποβάλει αίτηση.

(2) Καλεί σε συνέντευξη όσους υποψηφίους αποφασισθεί να κληθούν. Η συνέντευξη γίνεται από τα μέλη της ΕΕΜΦ.

(3) Ιεραρχεί βαθμολογικά τους υποψηφίους.

Η ΕΕΜΦ, μετά από σύμφωνη γνώμη της Συνέλευσης, μπορεί να διεξάγει πρόσθετες (εσωτερικές) εξετάσεις για όλους ή για μερικούς υποψηφίους. Την ύλη και το χρόνο των εξετάσεων αυτών καθορίζει η ΕΕΜΦ.

Η βαθμολόγηση κάθε υποψηφίου γίνεται (μετά από δική του επιλογή που δηλώνεται στην αίτηση υποψηφιότητάς του) με βάση μία από τις ακόλουθες δύο δέσμες:

Δέσμη Α : Βαθμολογία σε προπτυχιακά μαθήματα, βαθμός πτυχίου, υποδομή, συνέντευξη - συστατικές επιστολές.

Δέσμη Β : Επίδοση σε εξετάσεις που διενεργούνται με τη φροντίδα της ΣΕ του ΠΜΣ, συνέντευξη - συστατικές επιστολές.

Η Συνέλευση του Τμήματος με απόφασή της ορίζει τους επιμέρους συντελεστές βαρύτητας για τα κριτήρια των Δεσμών Α και Β.

Οι επιτυχόντες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του ΠΜΣ εντός των προκαθορισμένων ημερομηνιών που καθορίζει η Γραμματεία του Τμήματος ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών, θα κληθούν αν υπάρχουν, οι επιλαχόντες, με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα, να εγγραφούν στο Πρόγραμμα.

Άρθρο 7

Διάρκεια Σπουδών - Όροι Φοίτησης

Η κανονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας και σε δύο επιπλέον εξάμηνα για το πρόγραμμα μερικής φοίτησης.

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής συμμετέχει στο ΠΜΣ κατά δήλωσή του, είτε στο πρόγραμμα πλήρους φοίτησης ή στο πρόγραμμα μερικής φοίτησης. Οποιοδήποτε αίτημα μετάβασης από το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης στο πρόγραμμα μερικής φοίτησης ή το αντίστροφο δεν θα γίνεται δεκτό. Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής του προγράμματος πλήρους φοίτησης οφείλει να ολοκληρώσει τις σπουδές του (συμπλήρωση 90 πιστωτικών μονάδων) μέχρι και την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου αμέσως μετά τη λήξη του δεύτερου έτους σπουδών, ενώ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής του προγράμματος μερικής φοίτησης οφείλει να ολοκληρώσει τις σπουδές του (συμπλήρωση 90 πιστωτικών μονάδων) μέχρι και την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου αμέσως μετά τη λήξη του τρίτου έτους σπουδών. Σε αντίθετη περίπτωση, και εφόσον δεν παραταθούν οι σπουδές του, διαγράφεται από το μητρώο των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΠΜΣ.

Για τους εργαζόμενους μεταπτυχιακούς φοιτητές προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης. Οι φοιτητές αυτής της κατηγορίας πρέπει αποδεδειγμένα να εργάζονται προσκομίζοντας σχετική σύμβαση εργασίας ή βεβαίωση εργοδότη. Μερική φοίτηση προβλέπεται και για μη εργαζόμενους φοιτητές που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της πλήρους φοίτησης για λόγους υγείας, οικογενειακούς, στράτευσης, κ.α.

Για σοβαρούς λόγους η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να παρατείνει τις σπουδές ενός φοιτητή, μετά από αίτησή του, για δύο (2) το πολύ διδακτικά εξάμηνα. Με τη λήξη και αυτής της παράτασης ο φοιτητής διαγράφεται από το μητρώο των μεταπτυχιακών φοιτητών εφόσον δεν έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του.

Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται σε έξι (6) ακαδημαϊκά εξάμηνα για το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης και σε οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα για το πρόγραμμα μερικής φοίτησης.

Η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να εγκρίνει την προσωρινή αναστολή των σπουδών ενός μεταπτυχιακού φοιτητή για δύο (2) διαδοχικά διδακτικά εξάμηνα ακριβώς, μετά από τεκμηριωμένη και συνοδευόμενη από όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά αίτησή του. Η έναρξη της προσωρινής αναστολής μπορεί να γίνει μόνο κατά την έναρξη ενός εκ των τριών πρώτων εξαμήνων σπουδών. Οι φοιτητές που έχουν συμπληρώσει τα τρία (3) εξάμηνα σπουδών τους δύναται να ζητήσουν προσωρινή αναστολή σπουδών που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Ο χρόνος διακοπής των σπουδών δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια φοίτησης.

Άρθρο 8 Δομή και Λειτουργία του ΠΜΣ

Τα διδασκόμενα μαθήματα είναι εξαμηνιαία. Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων του ΠΜΣ, της συγγραφής εργασιών, της συγγραφής της Διπλωματικής Εργασίας, της εξέτασης των μαθημάτων κλπ. είναι η Ελληνική. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος είναι δυνατή η γλώσσα διδασκαλίας ορισμένων μαθημάτων καθώς και η συγγραφή της Διπλωματικής Εργασίας να είναι η Αγγλική. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς σε μαθήματα υποχρεωτικά, επιλογής καθώς και να εκπονήσουν την μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 75% των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος (παραδόσεις, ασκήσεις κτλ.). Σε αντίθετη περίπτωση θεωρείται αποτυχών στο μάθημα αυτό και υποχρεούται να επαναλάβει το μάθημα. Στον τελικό βαθμό (που είναι στην κλίμακα 0-10) μπορεί να συνυπολογίζεται κατά την κρίση του διδάσκοντος με στάθμιση ο βαθμός σε ενδεχόμενη υποχρεωτική ή προαιρετική εργασία στο πλαίσιο του μαθήματος. Κάθε διδάσκων αποφασίζει τον τρόπο αξιολόγησης και τον κοινοποιεί στους φοιτητές εγγράφως με την έναρξη του μαθήματος.

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ανέρχεται σε 90 Πιστωτικές Μονάδες (ECTS).

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος είναι δυνατή η διδασκαλία μαθημάτων με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ποσοστό το πολύ 35% του συνολικού αριθμού των προσφερομένων μαθημάτων.

Τα μαθήματα και η κατανομή τους ανά εξάμηνο παρουσιάζονται στους ακόλουθους πίνακες.

I. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΛΗΡΟΥΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	Διδακτικές ώρες
1	Ανάλυση Παλινδρόμησης και Ανάλυση Διακύμανσης	6	36
2	Ανάλυση Δεδομένων με χρήση Στατιστικών Πακέτων	6	36
3	3 Μαθήματα Επιλογής από τον Πίνακα Α	3x6	3x36
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	
1	Γενικευμένα Γραμμικά Μοντέλα	7,5	36
2	3 Μαθήματα Επιλογής από τον Πίνακα Β	3x7,5	3x36
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	
1	Διπλωματική Εργασία	18	
2	2 Μαθήματα Επιλογής από τον Πίνακα Α	2x6	2x36
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	90	

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΡΙΚΗΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	Διδακτικές ώρες
1	Ανάλυση Παλινδρόμησης και Ανάλυση Διακύμανσης	6	36
2	Ανάλυση Δεδομένων με χρήση Στατιστικών Πακέτων	6	36
3	1 Μάθημα Επιλογής από τον Πίνακα Α	6	36
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	
1	Γενικευμένα Γραμμικά Μοντέλα	7,5	36
2	1 Μάθημα Επιλογής από τον Πίνακα Β	7,5	36
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	
1	3 Μαθήματα Επιλογής από τον Πίνακα Α	3x6	3x36
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	
1	2 Μαθήματα Επιλογής από τον Πίνακα Β	2x7,5	2x36
Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ			
A/A	Τίτλος Μαθήματος	Πιστωτικές μονάδες	
1	Διπλωματική Εργασία	18	
2	1 Μάθημα Επιλογής από τον Πίνακα Α	6	36
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ		90	

ΠΙΝΑΚΑΣ Α. Κατάλογος Μαθημάτων Επιλογής Χειμερινού Εξαμήνου

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
1	Στατιστικός έλεγχος ποιότητας
2	Στατιστικές μέθοδοι εξόρυξης δεδομένων
3	Κλινικές δοκιμές
4	Ερευνητική Μεθοδολογία και Τεχνικές Δειγματοληψίας
5	Βιοστατιστική και στατιστικές μέθοδοι στην επιδημιολογία
6	Διοίκηση κινδύνου
7	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα
8	Στατιστική Μηχανική Μάθηση
9	Πρακτική Άσκηση *

ΠΙΝΑΚΑΣ Β. Κατάλογος Μαθημάτων Επιλογής Εαρινού Εξαμήνου

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
1	Πρόβλεψη-Χρονοσειρές
2	Ανάλυση επιβίωσης

3	Μέθοδοι προσομοίωσης
4	Πειραματικοί σχεδιασμοί
5	Εφαρμοσμένη πολυμεταβλητή ανάλυση
6	Υπολογιστικές Στατιστικές Τεχνικές

* Ο βαθμός του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση» δεν λαμβάνεται υπόψη στον Μέσο Όρο Βαθμολογίας του Μεταπτυχιακού Διπλώματος ούτε και αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτησή του. Οι πιστωτικές μονάδες του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση» δεν προσμετρώνται στο σύνολο.

Είναι δυνατό, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου να γίνεται τροποποίηση του προγράμματος μαθημάτων και ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των εξαμήνων.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος καθορίζονται τα μαθήματα επιλογής που προσφέρονται στους φοιτητές κάθε σειράς από αυτά που αναφέρονται στους παραπάνω Πίνακες Α, Β.

Όπως προκύπτει από τους παραπάνω πίνακες, για το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης το πρώτο εξάμηνο περιλαμβάνει πέντε (5) μαθήματα εκ των οποίων τα δύο (2) είναι υποχρεωτικά και τα υπόλοιπα τρία (3) είναι μαθήματα επιλογής. Το δεύτερο εξάμηνο περιλαμβάνει τέσσερα (4) μαθήματα εκ των οποίων το ένα (1) είναι υποχρεωτικό και τα υπόλοιπα τρία (3) είναι μαθήματα επιλογής. Το τρίτο εξάμηνο περιλαμβάνει δύο (2) μαθήματα επιλογής και την μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΔΕ). Για το πρόγραμμα μερικής φοίτησης, το πρώτο εξάμηνο περιλαμβάνει τρία (3) μαθήματα εκ των οποίων τα δύο (2) είναι υποχρεωτικά. Το δεύτερο εξάμηνο περιλαμβάνει δύο (2) μαθήματα εκ των οποίων το ένα (1) είναι υποχρεωτικό και το δεύτερο είναι μάθημα επιλογής. Το τρίτο εξάμηνο περιλαμβάνει τρία (3) μαθήματα επιλογής, το τέταρτο εξάμηνο περιλαμβάνει δύο (2) μαθήματα επιλογής και το πέμπτο εξάμηνο περιλαμβάνει την μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΔΕ) και ένα (1) μάθημα επιλογής.

Για την απόκτηση του ΔΜΣ απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε έντεκα (11) μαθήματα καθώς και η υποχρεωτική εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας (δηλαδή συμπλήρωση 90 Πιστωτικών Μονάδων (ΠΜ) του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS)). Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής έχει τη δυνατότητα να καλύψει μέχρι 15 ΠΜ από συναφή μαθήματα άλλων ΠΜΣ μετά από εισήγηση της ΣΕ και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Σε περίπτωση αποτυχίας ενός φοιτητή σε ένα υποχρεωτικό μάθημα κατά την εξεταστική περίοδο Φεβρουαρίου ή Ιουνίου, παρέχεται η δυνατότητα να επανεξετασθεί στο ίδιο μάθημα κατά την επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση μη επιτυχούς εξέτασης μέχρι και την περίοδο Σεπτεμβρίου εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων. Σε περίπτωση μη επιτυχούς εξέτασης, ο φοιτητής διαγράφεται από το ΠΜΣ.

Σε περίπτωση αποτυχίας ενός φοιτητή σε ένα μάθημα επιλογής κατά την εξεταστική περίοδο Φεβρουαρίου ή Ιουνίου, παρέχεται η δυνατότητα να επανεξετασθεί στο ίδιο μάθημα κατά την επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση μη επιτυχούς εξέτασης μέχρι και την περίοδο Σεπτεμβρίου μπορεί είτε να δηλώσει ξανά το μάθημα την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά που προσφέρεται, είτε να το αντικαταστήσει με άλλο μάθημα.

Κάθε φοιτητής δικαιούται με αίτησή του στη Γραμματεία του ΠΜΣ να επανεξεταστεί σε δύο (2) το πολύ μαθήματα στο σύνολο των σπουδών του. Η νέα βαθμολογία αντικαθιστά την παλαιότερη.

Για να είναι δυνατή η εγγραφή ενός μεταπτυχιακού φοιτητή που ακολουθεί το πρόγραμμα πλήρους φοίτησης στο 3^ο εξάμηνο σπουδών πρέπει να έχει εξεταστεί επιτυχώς στα 3

υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου έτους των σπουδών του καθώς επίσης και σε 3 τουλάχιστον μαθήματα επιλογής, ειδάλλως διαγράφεται από το ΠΜΣ.

Για τους φοιτητές μερικής φοίτησης, για την εγγραφή στο 2^ο έτος σπουδών απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα και σε δύο (2) μαθήματα επιλογής.

Για τους φοιτητές μερικής φοίτησης, για την εγγραφή στο 3^ο έτος σπουδών απαιτείται η επιτυχής εξέταση στα τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα και σε τέσσερα (4) μαθήματα επιλογής.

Η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να εξετάζει και να αποφασίζει την εξαίρεση φοιτητών από τους προαναφερθέντες κανόνες λόγω διαπιστωμένης ανωτέρας βίας (π.χ. ασθένεια μεγάλης διάρκειας που αποδεικνύεται με επίσημα έγγραφα δημόσιων νοσοκομείων).

Σε περίπτωση διαγραφής ενός μεταπτυχιακού φοιτητή παρέχεται σχετική βεβαίωση που αναφέρει τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να συγγράψει ΔΕ κατά το τελευταίο εξάμηνο της κανονικής διάρκειας φοίτησής του (στο 3^ο εξάμηνο για τους φοιτητές πλήρους φοίτησης και στο 5^ο εξάμηνο για τους φοιτητές μερικής φοίτησης των σπουδών του), σε θέμα συναφές με το αντικείμενο του ΠΜΣ και κατά προτίμηση σχετικό με την κατεύθυνση που έχει επιλέξει. Προς τούτο διαμορφώνεται κατάλογος σχετικών θεμάτων. Συγκεκριμένα, η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από πρόταση των μελών ΔΕΠ που συνεργάζονται με το ΠΜΣ ή άλλων μελών του Τμήματος, καταρτίζει το αργότερο μέχρι τον Μάιο εκάστου έτους κατάλογο θεμάτων για εκπόνηση ΔΕ ο οποίος αναρτάται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής. Μετά την οριστικοποίηση αυτού του καταλόγου δεν προστίθενται νέα θέματα (για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος). Κάθε φοιτητής επικοινωνεί με τα μέλη ΔΕΠ που έχουν προτείνει τα θέματα και μετά από κοινή συμφωνία ζητείται η έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος της ανάληψης του θέματος, του επιβλέποντος, και της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής (ΤΕΕ) σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Η αίτηση για ανάληψη θέματος γίνεται από τον ενδιαφερόμενο φοιτητή στη Γραμματεία του ΠΜΣ το αργότερο μέχρι τον Ιούλιο.

Η εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του φοιτητή γίνεται από την ΤΕΕ, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και δύο (2) άλλα μέλη ΔΕΠ σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ο φοιτητής επεξεργάζεται το θέμα και το παρουσιάζει σε ανοικτό σεμινάριο, ενώπιον της ΤΕΕ. Η ΤΕΕ βαθμολογεί τη ΔΕ στην κλίμακα 0 έως 10 (ελάχιστος βαθμός επιτυχίας ορίζεται το 5) και υπογράφει γραπτή βεβαίωση με την οποία ο φοιτητής θεωρείται ότι έχει ολοκληρώσει την υποχρέωση της ΔΕ. Περαιτέρω προϋπόθεση για την απονομή του ΔΜΣ είναι η δακτυλογράφηση της ΔΕ, σύμφωνα με γενικές οδηγίες που έχουν εγκριθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος. Υπεύθυνος για διαδικαστικά θέματα σχετικά με τη σύγκλιση της ΤΕΕ και την παρουσίαση της ΔΕ είναι ο αντίστοιχος επιβλέπων. Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος (άρ. 34, παρ. 5 Ν.4485/17). Επίσης, γίνεται ηλεκτρονική κατάθεση της διπλωματικής εργασίας από τον ίδιο τον φοιτητή, στο Ιδρυματικό Αποθετήριο ΔΙΩΝΗ της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πειραιώς, σύμφωνα με απόφαση της Συγκλήτου.

Ο βαθμός του ΔΜΣ ορίζεται ως ο σταθμικός μέσος όρος της βαθμολογίας των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του ΔΜΣ και του βαθμού της ΔΕ. Η στάθμιση της βαθμολογίας είναι ίση με ένα (1) για τα μαθήματα (υποχρεωτικά και επιλογής) και τρία (3) για τη Διπλωματική Εργασία. Ο βαθμός του ΔΜΣ, με ευθύνη της Γραμματείας, καταχωρείται στον ατομικό φάκελο του φοιτητή.

Στην αρχή κάθε εξαμήνου οι φοιτητές δηλώνουν στη Γραμματεία του ΠΜΣ τα μαθήματα επιλογής που θα παρακολουθήσουν καθώς επίσης και ποια από αυτά θα χρησιμοποιηθούν στον υπολογισμό του βαθμού του ΜΔΕ. Στους φοιτητές που έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε παραπάνω μαθήματα επιλογής από τα απαιτούμενα για την απόκτηση του ΔΜΣ δίνεται πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας που εκδίδει η Γραμματεία του ΠΜΣ στο οποίο σημειώνονται ποια από τα μαθήματα επιλογής δεν υπολογίζονται στο βαθμό του ΔΜΣ, ούτε προσμετρώνται στο σύνολο των πιστωτικών μονάδων.

Περιπτώσεις παραπτώματων όπως αντιγραφή στις εξετάσεις ή στην εκπόνηση εργασιών και στην επίλυση ασκήσεων, ανάρμοστη συμπεριφορά κτλ., συνεπάγονται διαγραφή από το Πρόγραμμα μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχεται η δυνατότητα περαιτέρω ειδίκευσης με επιλογή επιμέρους κατευθύνσεων. Πιο συγκεκριμένα, ανάλογα με τα μαθήματα που θα επιλέξει ο φοιτητής θα μπορεί να αποκτήσει εξειδίκευση στις εξής κατευθύνσεις:

- I. Βιοστατιστική (Biostatistics)
- II. Στατιστικές Μέθοδοι στα Χρηματοοικονομικά (Statistical Methods in Finance)
- III. Στατιστικός Έλεγχος Ποιότητας (Statistical Quality Control)
- IV. Στατιστικές μέθοδοι στην Επιστήμη Δεδομένων (Statistical Methods in Data Science)

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται τα μαθήματα κάθε κατεύθυνσης.

	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	Κατεύθυνση			
		B	X	Ε.Π.	Ε.Δ.
1	Στατιστικός έλεγχος ποιότητας			■	
2	Στατιστικές μέθοδοι εξόρυξης δεδομένων		■		■
3	Κλινικές δοκιμές	■			
4	Ερευνητική Μεθοδολογία και Τεχνικές Δειγματοληψίας	■			
5	Πρόβλεψη-Χρονοσειρές		■		■
6	Ανάλυση επιβίωσης	■		■	
7	Μέθοδοι προσομοίωσης		■	■	■
8	Πειραματικοί σχεδιασμοί	■		■	
9	Εφαρμοσμένη πολυμεταβλητή ανάλυση	■		■	■
10	Υπολογιστικές Στατιστικές Τεχνικές		■		■
11	Βιοστατιστική και στατιστικές μέθοδοι στην επιδημιολογία	■			
12	Διοίκηση κινδύνου		■		
13	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα		■		
14	Στατιστική Μηχανική Μάθηση			■	■

Για να λαμβάνει ένας φοιτητής βεβαίωση (μέσω της αναλυτικής βαθμολογίας) ότι ολοκλήρωσε την αντίστοιχη κατεύθυνση, θα πρέπει να έχει εξεταστεί επιτυχώς σε τέσσερα (4) μαθήματα από τα προσφερόμενα ανά κατεύθυνση. Η βεβαίωση θα δίνεται για το πολύ δύο κατευθύνσεις. Η Συνέλευση του Τμήματος μετά από εισήγηση της ΣΕ, αποφασίζει ανά σειρά μεταπτυχιακών φοιτητών τις κατευθύνσεις που θα προσφερθούν.

Για να προσφερθεί ένα μη υποχρεωτικό μάθημα του ΠΜΣ απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εκδήλωση ενδιαφέροντος παρακολούθησής του από πέντε (5) τουλάχιστον μεταπτυχιακούς φοιτητές. Ο εν λόγω αριθμός δύναται να τροποποιηθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Το ΠΜΣ δεν είναι υποχρεωμένο να προσφέρει στους φοιτητές κάθε σειράς όλα τα μαθήματα όλων των κατευθύνσεων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό.

Άρθρο 9

Υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται για τους φοιτητές του Α' κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Ίδρυμα υποχρεούται να εξασφαλίσει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (παρ.3, αρ.34, Ν.4485/2017).
2. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του ΠΜΣ, διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του ΠΜΣ κ.ά.
3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στα μαθήματα Πληροφοριακής Παιδείας που διεξάγει η βιβλιοθήκη που αφορούν: στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριακών πηγών και αξιολόγηση αποτελεσμάτων (εγκυρότητα, επικαιρότητα, σχετικότητα), σύνταξη βιβλιογραφίας και πρότυπα βιβλιογραφικών αναφορών, δεοντολογία της πληροφορίας (αποφυγή λογοκλοπής) και αυτοαπόθεση των Διπλωματικών εργασιών στο Ίδρυματικό Αποθετήριο ΔΙΩΝΗ.

Άρθρο 10

Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο, Επιβλέποντες

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ παραδίδει σχέδια του ακαδημαϊκού ημερολογίου και των ωρολόγιων προγραμμάτων στο αρμόδιο Τμήμα της Διεύθυνσης Σπουδών, το οποίο τα εκδίδει λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του ΠΜΣ.

Με την εγγραφή του στο ΠΜΣ ο φοιτητής παραλαμβάνει από τη Γραμματεία το ετήσιο Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο του Προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των διδακτικών περιόδων, τις περιόδους εξετάσεων, τις αργίες, κ.λπ.

Στην αρχή κάθε περιόδου ανακοινώνεται το Ωρολόγιο Πρόγραμμα της περιόδου στο οποίο περιλαμβάνονται οι ημέρες και ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων, οι ημερομηνίες άλλων εκδηλώσεων ή υποχρεώσεων, κτλ.

Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, ύστερα από πρόταση της ΣΕ, ένα μέλος ΔΕΠ ή ΕΠ ως ακαδημαϊκός σύμβουλος.

Άρθρο 11

Διεξαγωγή Εκπαιδευτικού Έργου – Καθήκοντα Διδασκόντων

Τα μέλη ΔΕΠ που επιθυμούν να διδάξουν μαθήματα του ΠΜΣ υποβάλλουν εκδήλωση ενδιαφέροντος στη ΣΕ, μετά από σχετική πρόσκληση που αποστέλλεται σε όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και τους εξωτερικούς συνεργάτες του Προγράμματος. Η ΣΕ καταρτίζει και εγκρίνει το πρόγραμμα διδασκαλίας και τους διδάσκοντες, κοινοποιεί δε τις αποφάσεις της για τις αναθέσεις διδασκαλίας στη Συνέλευση του Τμήματος η οποία και προβαίνει στην τελική επικύρωση. Για να διευκολυνθεί η διεθνοποίηση των ΠΜΣ (π.χ. πρόσκληση ξένων διδασκόντων) μέρος των μαθημάτων μπορεί να διδάσκεται σε άλλη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τη διδασκαλία των μαθημάτων του Προγράμματος μπορούν να αναλαμβάνουν:

1. μέλη ΔΕΠ του Τμήματος,
2. μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος εκτός κι αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής,
3. ομότιμοι καθηγητές (άρ. 69, Ν.4386/2016) και αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ του οικείου

Τμήματος,

4. διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112),
5. επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους είτε κάτοχους διδακτορικού διπλώματος είτε υποψήφιοι διδάκτορες είτε εξαιρετικής τεχνικής εμπειρίας, οι οποίοι μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και πράξη του Προέδρου του οικείου Τμήματος για τη διεξαγωγή διδακτικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενου με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του Πρύτανη του οικείου ΑΕΙ.

Εκτός των ανωτέρω με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος μπορεί να ανατεθεί διδασκαλία σε:

1. μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ,
2. ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του αρ. 13Α, Ν. 4310/2014, της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών,
3. επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ,
4. επισκέπτες μεταδιδακτορικούς ερευνητές, Έλληνες ή αλλοδαπούς νέους επιστήμονες, κάτοχους διδακτορικού διπλώματος (παρ.7, άρ. 16, Ν.4009/2011)
5. ή γίνονται νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τα ανωτέρω (παρ. 1, 2, 5 & 6, αρ. 36, Ν.4485/2017).

Για την ανάπτυξη ειδικών θεμάτων μπορούν να προσκαλούνται επιστήμονες ή στελέχη αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή αυξημένη εμπειρία στα αντικείμενα του ΠΜΣ.

Φροντιστηριακές/εργαστηριακές ασκήσεις στο πλαίσιο μαθημάτων του ΠΜΣ μπορούν να ανατίθενται, εκτός των ανωτέρω και σε υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης ή άλλων συναφών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς ή άλλου ΑΕΙ.

Το μέλος ΔΕΠ που αναλαμβάνει τη διδασκαλία μαθήματος του ΠΜΣ υποχρεούται μετά από σχετικό αίτημα της ΣΕ να παραδίδει φάκελο διδασκαλίας (έντυπα ή ηλεκτρονικά) του μαθήματος ο οποίος θα περιέχει το σύνολο της πληροφορίας που έχει σχέση με το μάθημα (βιβλιογραφία, σημειώσεις διδασκαλίας, ασκήσεις, εργασίες, βαθμολογίες, κτλ.).

Η βαθμολογία ενός μαθήματος θα πρέπει να ανακοινώνεται το πολύ ένα μήνα μετά την ημερομηνία εξέτασης του μαθήματος και το πολύ δύο εβδομάδες μετά το πέρας της εξεταστικής περιόδου. Το διδακτικό υλικό που κρίνεται απαραίτητο να προσφερθεί στους φοιτητές, θα πρέπει να παραδίδεται είτε ολοκληρωμένο κατά την έναρξη του μαθήματος, είτε τμηματικά κατά τη διάρκεια των παραδόσεων.

Άρθρο 12

Υποτροφίες – Βραβεία

Μετά από εισήγηση της ΣΕ, η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίζει για τη χορήγηση το πολύ τριών (3) υποτροφιών κατ' έτος σε φοιτητές του ΠΜΣ που χορηγούνται με τη μορφή απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης.

Οι υποτροφίες δίνονται σε φοιτητές που καταβάλλουν τέλη φοίτησης οι οποίοι ολοκλήρωσαν το δεύτερο εξάμηνο σπουδών τους. Για την κατάταξη των υποψηφίων υποτρόφων θα λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος βαθμολογίας όλων των μαθημάτων που έχουν

εξεταστεί επιτυχώς μέχρι και την περίοδο Ιουνίου του πρώτου έτους σπουδών τους. Για να δικαιούται υποτροφίας κάποιος φοιτητής θα πρέπει να έχει εξετασθεί επιτυχώς σε τουλάχιστον 8 μαθήματα. Στο φοιτητή που έχει επιτύχει το μεγαλύτερο μέσο όρο χορηγείται υποτροφία ίση με το 70% των τελών φοίτησης ενός εξαμήνου, στον δεύτερο καλύτερο ίση με το 50% και στον τρίτο ίση με το 30%. Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από εισήγηση της ΣΕ, μπορεί να τροποποιήσει τα παραπάνω ποσοστά ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες του ΠΜΣ, καθώς και να χορηγεί υποτροφίες σε φοιτητές μερικής φοίτησης.

Άρθρο 13

Ρύθμιση Οικονομικών Θεμάτων

(α) Το ύψος των τελών φοίτησης προσδιορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εγκρίνεται από τη Σύγκλητο. Κάθε φοιτητής του Προγράμματος Πλήρους Φοίτησης καταβάλλει τέλη φοίτησης 1600 ευρώ ανά διδακτικό εξάμηνο μέχρι της συμπλήρωσης 3 διδακτικών εξαμήνων, ενώ κάθε φοιτητής του Προγράμματος Μερικής Φοίτησης καταβάλλει τέλη φοίτησης 960 ευρώ ανά διδακτικό εξάμηνο μέχρι της συμπλήρωσης 5 διδακτικών εξαμήνων. Η καταβολή των τελών φοίτησης γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Σε περίπτωση μη τήρησης των οικονομικών του υποχρεώσεων ο φοιτητής διαγράφεται από το Πρόγραμμα.

Ο τρόπος καταβολής της προκαταβολής για κατοχύρωση θέσης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

(β) Όποιος φοιτητής του Προγράμματος Πλήρους Φοίτησης έχει συμπληρώσει τα πρώτα τρία (3) εξάμηνα σπουδών καθώς και όποιος φοιτητής του Προγράμματος Μερικής Φοίτησης έχει συμπληρώσει τα πρώτα πέντε (5) εξάμηνα σπουδών και έχει εκκρεμότητες μαθημάτων για την ολοκλήρωση των απαραίτητων πιστωτικών μονάδων προς λήψη του ΔΜΣ καταβάλλει το ποσό των 100 ευρώ για κάθε μάθημα που παρακολουθεί και εξετάζεται.

(γ) Φοιτητές του Προγράμματος Πλήρους Φοίτησης οι οποίοι δεν έχουν εκκρεμότητες μαθημάτων για τη λήψη του ΔΜΣ μετά από τα πρώτα τρία (3) εξάμηνα σπουδών και φοιτητές του Προγράμματος Μερικής Φοίτησης οι οποίοι δεν έχουν εκκρεμότητες μαθημάτων για τη λήψη του ΔΜΣ μετά από τα πρώτα πέντε (5) εξάμηνα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν σε επιπλέον μαθήματα επιλογής προκειμένου να συμπληρώσουν τις απαιτήσεις δεύτερης κατεύθυνσης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους (συμπλήρωση 90 πιστωτικών μονάδων). Σε αυτή την περίπτωση ισχύουν οι ρυθμίσεις της παραγράφου (β).

(δ) Ολική επιστροφή των εξαμηνιαίων τελών φοίτησης φοιτητή ο οποίος έχει πραγματοποιήσει εγγραφή και δεν επιθυμεί να παρακολουθήσει το ΠΜΣ είναι δυνατή μετά από εισήγηση της ΣΕ και σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, μόνο σε περίπτωση εμφάνισης σοβαρού κωλύματος του φοιτητή. Το τελευταίο θα πρέπει να αποδεικνύεται (με επίσημα δικαιολογητικά που κατατίθενται στην ΣΕ) ότι προέκυψε μετά την ολοκλήρωση της εγγραφής του στο ΠΜΣ.

(ε) Σε περίπτωση που εγγεγραμμένος φοιτητής ζητήσει τη διαγραφή του και δεν εντάσσεται στην κατηγορία της παραγράφου (δ), του επιστρέφεται το 70% των εξαμηνιαίων τελών φοίτησης που έχει καταβάλει με την προϋπόθεση ότι η αίτηση διαγραφής γίνεται εντός των 2 πρώτων εβδομάδων διδασκαλίας του εξαμήνου. Σε κάθε άλλη περίπτωση οριστικής αποχώρησης ή διαγραφής δεν επιστρέφονται τα καταβληθέντα τέλη φοίτησης.

Άρθρο 14

Τίτλος Σπουδών

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) είναι δημόσιο έγγραφο. Ο τύπος του ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου. Το ΔΜΣ συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση

λειτουργίας αγγλόφωνου ΠΜΣ το ΔΜΣ συντάσσεται στην ελληνική και σε όποια άλλη γλώσσα αναφέρεται ρητά στην ιδρυτική απόφαση του ΠΜΣ.

Τα ΠΜΣ οδηγούν σε τίτλο σπουδών επιπέδου 7 σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ).

Το ΔΜΣ που απονέμει το ΠΜΣ που διοργανώνεται από ένα Τμήμα υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Γραμματέα του Τμήματος.

Ο βαθμός του Διπλώματος χαρακτηρίζεται ως εξής: από 5 έως 6.49 ΚΑΛΩΣ, από 6.50 έως 8.49 ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ και από 8.50 έως 10 ΑΡΙΣΤΑ.

Το βιβλίο διπλωματούχων μεταπτυχιακών φοιτητών υπογράφεται από τον Γραμματέα του Τμήματος, τον Πρόεδρο του Τμήματος και τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου.

Στο ΔΜΣ επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του Ν. 3374/2005 (ΦΕΚ 189, τ.Α') και της Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466, τ.Β').

Άρθρο 15 Ορκωμοσία

Φοιτητής/φοιτήτρια που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις μεταπτυχιακές σπουδές του/της, ορκίζεται ενώπιον του Αντιπρύτανη ή του Κοσμήτορα ως εκπροσώπου του Πρύτανη και του Προέδρου του Τμήματος. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του μεταπτυχιακού διπλώματος. Πριν από την ορκωμοσία μπορεί να χορηγείται στους αποφοίτους σχετική βεβαίωση επιτυχούς περάτωσης των μεταπτυχιακών σπουδών τους. Το τελετουργικό της ορκωμοσίας, συμπεριλαμβανομένου του κειμένου του όρκου για τους αποφοίτους του ΠΜΣ, ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου.

Άρθρο 16

Διοικητική Υποστήριξη του ΠΜΣ

1. Διεύθυνση Προγραμμάτων – Υποχρεώσεις Διευθυντή

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ θα πρέπει να είναι διαθέσιμος, αν ζητηθεί, για ενημέρωση της Συνέλευσης του Τμήματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του ΠΜΣ. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ εισηγείται στη Συνέλευση του τμήματος για τα θέματα της αρμοδιότητάς της και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της.

Ο Διευθυντής είναι αρμόδιος για την σύνταξη του προϋπολογισμού και απολογισμού του Προγράμματος με τη σύμφωνη γνώμη της ΣΕ, τους οποίους υποβάλλει προς έγκριση στη Συνέλευση του Τμήματος. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ως Επιστημονικός Υπεύθυνος του αντίστοιχου έργου, είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, εκδίδει και υπογράφει τις εντολές πληρωμής των σχετικών δαπανών και συνυπογράφει τις συμβάσεις ανάθεσης έργου, σύμφωνα με τον εκάστοτε εγκεκριμένο προϋπολογισμό.

4. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου και των λοιπών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ, ο οποίος κατατίθεται στο Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης (παρ. 2, άρ.44, Ν.4485/2017). Ο εν λόγω απολογισμός με ευθύνη της Κοσμητείας αποστέλλεται αμελλητί στα μέλη της ΕΣΕ (παρ. 5, άρ.44, Ν.4485/2017).

2. Υποχρεώσεις Γραμματείας

Τη διοικητική υποστήριξη του ΠΜΣ αναλαμβάνει η Γραμματεία του Τμήματος Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης, η οποία αποτελείται από όλους τους διοικητικούς υπαλλήλους της Γραμματείας του Τμήματος Στατιστικής και Ασφαλιστικής. Η Γραμματεία επιλαμβάνεται των διαφόρων θεμάτων λειτουργίας του ΠΜΣ (όπως, π.χ., εγγραφές μεταπτυχιακών φοιτητών, τήρηση φακέλων βαθμολογίας και διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών, χορήγηση πιστοποιητικών σπουδών και βεβαιώσεων).

Επίσης η Γραμματεία επιλαμβάνεται των θεμάτων λειτουργίας της ΣΕ (όπως, π.χ., διεκπεραιώνει θέματα που αφορούν στο διδακτικό προσωπικό, στην ενημέρωση μεταπτυχιακών φοιτητών, στο ωρολόγιο πρόγραμμα διδασκαλίας, τηρεί στατιστικά στοιχεία σχετικά με το ΠΜΣ, κ.ά.).

Διοικητικοί υπάλληλοι της Γραμματείας καθώς και διοικητικοί υπάλληλοι του Πανεπιστημίου που δεν είναι μέλη της Γραμματείας, δύνανται να απασχολούνται με έργο σχετικά με το ΠΜΣ, εκτός των ωρών εργασίας τους στο Πανεπιστήμιο. Τα μέλη αυτά και οι διοικητικοί υπάλληλοι καθώς και οι εξωτερικοί συνεργάτες στους οποίους ανατίθεται έργο σχετικά με το ΠΜΣ, ορίζονται μετά από εισήγηση της ΣΕ του ΠΜΣ και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος του Τμήματος Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης.

Οι διοικητικοί υπάλληλοι της Γραμματείας εκτός των προβλεπόμενων ωρών εργασίας τους στο Πανεπιστήμιο καθώς και αυτοί (διοικητικοί υπάλληλοι του Πανεπιστημίου που δεν είναι μέλη της Γραμματείας και εξωτερικοί συνεργάτες) στους οποίους έχει ανατεθεί έργο σχετικά με το ΠΜΣ, δύνανται να αμείβονται για τις υπηρεσίες που παρέχουν.

Άρθρο 17

Χρηματοδότηση του ΠΜΣ

Η χρηματοδότηση του ΠΜΣ μπορεί να προέρχεται από τέλη φοίτησης των μεταπτυχιακών φοιτητών, τα οποία ανέρχονται στο ποσό των 4.800,00 ευρώ, και ενδεχόμενα από άλλες πηγές (π.χ. δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, χορηγίες, ερευνητικά προγράμματα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, όπως προγράμματα της Ε.Ε. ή άλλων διεθνών οργανισμών).

Το 30% του ετησίου κόστους λειτουργίας του ΠΜΣ αφορά στην κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος.

Άρθρο 18

Υλικοτεχνική Υποδομή ΠΜΣ

Για τη λειτουργία του ΠΜΣ χρησιμοποιείται η υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή (ή μέρος της υπάρχουσας υλικοτεχνικής υποδομής) του Πανεπιστημίου Πειραιώς και του Τμήματος (π.χ. αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, εργαστήρια κλπ).

Άρθρο 19

Αξιολόγηση ΠΜΣ

Το ΠΜΣ ακολουθεί μεθόδους και διαδικασίες τακτικής εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης. Μεταξύ αυτών των μεθόδων περιλαμβάνονται οι ακόλουθες:

(α) Οι φοιτητές με τη λήξη κάθε εξαμήνου αξιολογούν συνολικά τα μαθήματα και τους διδάσκοντες του ΠΜΣ ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, τα προτεινόμενα συγγράμματα, κτλ. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται με ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ και λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαμόρφωση του προγράμματος και τις αναθέσεις διδασκαλίας των επομένων ακαδημαϊκών ετών. Σε περίπτωση που κάποιος διδάσκων δεν μεριμνήσει για τη διενέργεια της αξιολόγησης σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες που δίδονται από τη ΣΕ, η ΣΕ μπορεί να τον αποκλείσει από επόμενες προτάσεις αναθέσεων προς τη Συνέλευση του Τμήματος.

(β) Ανά πενταετία και με ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ συλλέγονται στοιχεία ώστε να

είναι δυνατή η σύγκριση του προγράμματος μαθημάτων και του περιεχομένου τους μεταξύ του οικείου ΠΜΣ και άλλων αντίστοιχων ΠΜΣ που προσφέρονται από Ιδρύματα του εξωτερικού γνωστά για την πρωτοπορία τους.

(γ) Με ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ διοργανώνονται, με σύμφωνη γνώμη της ΣΕ, ημερίδες με τη συμμετοχή ανώτατων στελεχών επιχειρήσεων, κρατικών υπηρεσιών ή άλλων οργανισμών με αντικείμενο τη συζήτηση – μελέτη των μαθημάτων του ΠΜΣ και των περιεχομένων τους.

Άρθρο 20

Ενημέρωση Φοιτητών

Κάθε υποψήφιος, πριν εγγραφεί, οφείλει να λαμβάνει γνώση αυτού του Κανονισμού και να δηλώνει εγγράφως ότι αποδέχεται τους κανόνες λειτουργίας του ΠΜΣ.

Άρθρο 21

Μεταβατικές Διατάξεις

Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών θα ρυθμίζονται με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου. Οι φοιτητές που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 θα περατώσουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου Κανονισμού.

Άρθρο 22

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις.